

Α. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

ΚΕΙΜΕΝΟ : «Οι Σεληνίτες»

Καλὸς δὲ παρὰ Σεληνίταις νομίζεται, ἦν πού τις φαλακρὸς ἦ. Καὶ μὴν καὶ γένεια φύουσιν μικρὸν ὑπὲρ τὰ γόνατα. Καὶ ὄνυχας ἐν τοῖς ποσὶν οὐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ πάντες εἰσὶν μονοδάκτυλοι. Καὶ ἐπειδὴν ἢ πονῶσιν ἢ γυμνάζωνται, γάλακτι πᾶν τὸ σῶμα ἰδροῦσιν, ὥστε καὶ τυροὺς ἀπ' αὐτοῦ πήγνυνται. Τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς περιαιρετοὺς ἔχουσι καὶ πολλοὶ τοὺς σφετέρους ἀπολέσαντες παρ' ἄλλων χρησάμενοι ὀρῶσιν. Τινὲς δὲ καὶ πολλοὺς ἀποθέτους ἔχουσιν, οἱ πλούσιοι. Κάτοπτρον δὲ μέγιστον κεῖται ὑπὲρ φρέατος οὐ πάνυ βαθέος. Ἐν μὲν οὖν εἰς τὸ φρέαρ καταβῆ τις, ἀκούει πάντων τῶν ἐν τῇ γῇ λεγομένων, ἐὰν δὲ εἰς τὸ κάτοπτρον ἀποβλέψῃ, πάσας μὲν πόλεις, πάντα δὲ ἔθνη ὀρᾷ. Τότε καὶ τοὺς οἰκείους ἐγὼ ἐθεασάμην καὶ πᾶσαν τὴν πατρίδα, εἰ δὲ κάκεῖνοι ἐμὲ ἐώρων, οὐκέτι ἔχω εἰπεῖν. Ὅστις δὲ ταῦτα μὴ πιστεύει οὕτως ἔχειν, ἂν ποτε καὶ αὐτὸς ἐκεῖσε ἀφίκηται, εἴσεται ὡς ἀληθῆ λέγω.

Λουκιανός, *Ἀληθῆς Ἱστορία* 1.23-26 (διασκευή)

A.1. Να αναφέρετε τα αξιοπερίεργα χαρακτηριστικά των Σεληνιτών. (Μονάδες 4)

A.2. Τι είναι το κάτοπτρον και τι προσφέρει στους Σεληνίτες; (Μονάδες 4)

B.1. Να μεταφέρετε τα παρακάτω ουσιαστικά και επίθετα στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

ὀφθαλμοὺς → _____

γόνατα → _____

φρέατος → _____

ἀληθῆ → _____

ὄνυχας → _____

σῶμα → _____

πατρίδα → _____

πόλεις → _____

(Μονάδες 4)

B.2. Να δοθούν στα ν.ε. ομόρριζες λέξεις των «**έθεασάμην**» και «**ἀποβλέψη**» και έπειτα να γίνει χρονική αντικατάσταση διατηρώντας την έγκλιση και το πρόσωπο των ρηματικών τύπων.

(Μονάδες 4)

B.3. Να σημειώσετε τη συντακτική θέση των όρων της υπογραμμισμένης πρότασης του κειμένου: «**Τινές δέ καὶ πολλοὺς ἀποθέτους ἔχουσιν, οἱ πλούσιοι**» και να αναγνωρίσετε γραμματικά τα εξής: «**Τινές**» και «**πολλούς**».

(Μονάδες 4)

B. Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση

ΚΕΙΜΕΝΟ : Ιλιάδα, ραψωδία Α στ. 189 – 245

Τα λόγια τούτα επλήγωσαν τα σπλάχνα του Αχιλλέως
190 κι έστρεψε δύο στοχασμούς μες στα δασιά του στήθη ·
ή θε να σύρει απ' το πλευρό το ακονισμένο ξίφος
και αφού σκορπίσει όλους εκεί, να σφάζει τον Ατρείδην,
ή να σιγάσει την οργήν κρατώντας την ψυχήν του ·
κι αυτά ως διαλογίζονταν στον νουν και από την θήκη
195 το μέγα ξίφος έσερνε, κατέβηκε ουρανόθεν
η Αθηνά, την έστελνεν η Ήρα η λευκοχέρα,
οπού αγαπούσε ολόψυχα παρόμοια και τους δύο ·
του εστήθη οπίσω κι έπιασε τα ολόξανθα μαλλιά του,
σ' εκείνον μόνον φανερή και αθώρητη στους άλλους.
200 Ξιπάσθη αυτός, εστράφηκε κι εγνώρισεν αμέσως
την Αθηνά που φοβερήν στα μάτια λάμπειν είχε ·
και ομίλησε προς την θεάν με λόγια φτερωμένα·
«Τ' ήλθες και συ, ω του Διός του αιγιδοφόρου κόρη;
Του Ατρείδη Αγαμέμνονος να ιδείς την αδικίαν;

- 205 Αλλά σου λέγω καθαρά και πίστευσε · με τούτες
 τες έπαρσές του γρήγορα θα χάσει την ζωήν του».·
 Και η γλαυκόφθαλμη θεά σ' εκείνον απεκρίθη·
 «Κατέβηκ' απ' τον ουρανόν να παύσω την οργήν σου,
 εάν μ' ακούσεις · μ' έστειλεν η Ήρα η λευκοχέρα,
210 που ολόψυχα σας αγαπά παρόμοια και τους δύο ·
 έλα, την μάχην άφησε, το ξίφος σου μη σύρεις,
 μόνον με λόγια τ' όνειδος που αυτός θα πάθει ειπέ του.
 Ότι να γίνει θέλ' ιδείς αυτό που σου προλέγω ·
 τρίδιπλα δώρ' ατίμητα θα λάβεις μιαν ημέρα
215 γι' αυτήν την ύβριν · τώρα συ κρατήσου και άκουσέ μας».·
 Κι ο φτεροπόδης προς αυτήν Πηλείδης αποκρίθη·
 «Πρέπει, ω θεά, των δύο σας να σεβασθώ τον λόγον,
 αν κι είν' η οργή μου φοβερή · και όμως αυτό συμφέρει,
 όπου υπακούει στους θεούς κι αυτοί τον εισακούουν».·
220 Είπε και από την αργυρήν λαβήν με το βαρύ του
 χέρι στην θήκην άμπωσε πάλι το μέγα ξίφος
 πειθόμενος στην Αθηνά · κι εκείνη πάλι ανέβη
 στον Όλυμπον μες στους θεούς, στα δώματα του Δία.
 Με βαρείς λόγους έπειτα και πάλιν ο Πηλείδης
225 προς τον Ατρείδη εστράφηκεν, ουδ' έπαυε η χολή του·
 «Ω μέθυσε, σκυλόματε, και με καρδιάν ελάφου!
 Μήτε ποτέ με τον λαόν ν' αρματωθείς για μάχην,
 μήτε εις καρτέρι να οδηγείς τους πρώτους πολεμάρχους
 ετόλμησες · σου φαίνονται τρόμος θανάτου εκείνα ·
230 καλύτερα στο στράτευμα των Αχαιών σ' αρέσει
 όποιος σ' εσένα αντιλογά, να του αφαιρείς τα δώρα ·
 τω όντι αχρείους κυβερνάς, λαοφάγε βασιλέα!

Αλλιώς αυτό το αδίκημα θα ήταν το ύστερό σου ·
αλλ' έναν λόγον θα σου ειπώ, και ομόνω μέγαν όρκον ·
235 ναι, μα το σκήπτρο τούτ' οπού κλαδί δεν βγάζ' ή φύλλα,
καθώς αφήκε τον κορμόν στα όρη εκεί που εκόπη,
και δεν θ' αναχλωράνει, αφού τα φύλλα και το φλούδι
γύρω του ελέπισε ο χαλκός, και το φορούν στο χέρι
οι δικαιοκρίτες Αχαιοί τους νόμους να φυλάγουν,
240 όπως τους έδωκεν ο Ζευς, και θα 'ναι μέγας όρκος ·
θ' αποζητήσουν οι Αχαιοί μια μέρα τον Πηλείδη
όλοι και συ περίλυπος την δύναμιν δεν θα 'χεις
να τους βοηθείς, όταν πολλούς θα στρώσει χάμω η λόγχη
του ανθρωποφόνου Έκτορος και σε θα τρώγει ο πόνος,
245 που απήφησες των Αχαιών τον πρώτον πολεμάρχον».

A.1. Να παρουσιάσετε την αιτία της οργής του Αχιλλέα και την αντίδρασή του μετά από την παρέμβαση της Αθηνάς.

(Μονάδες 4)

A.2. Να παρουσιάσετε στοιχεία ανθρωπομορφισμού των θεών στο απόσπασμα και να επισημάνετε εάν η εμφάνιση της Αθηνάς στον Αχιλλέα πραγματοποιήθηκε μέσω της ενανθρώπισης ή της επιφάνειας.

(Μονάδες 4)

Β.1. Να χωρίσετε το παραπάνω απόσπασμα της ραψωδίας Α σε ενότητες και να αποδώσετε έναν πλαγιότιτλο για κάθε ενότητα.

(Μονάδες 3)

Β.2. Να καταγράψετε τους στίχους όπου συναντάται η αφηγηματική τεχνική της προοικονομίας (στ. 213-242) και να αναφέρετε τον σκοπό που εξυπηρετεί.

(Μονάδες 3)

Γ.1. Να παρουσιάσετε με δικά σας λόγια το νόημα του όρκου του Αχιλλέα (στ. 234- 245) και να αναφερθείτε στο «σχήμα του αδυνάτου» που χρησιμοποιεί ο ποιητής.

(Μονάδες 3)

Γ.2. Να παρουσιάσετε τους χαρακτηρισμούς που αποδίδει ο Αχιλλέας στον Αγαμέμνονα (στ. 226- 232) και να αναδείξετε τον ιδανικό τύπο του ομηρικού ήρωα και βασιλιά για τον Αχιλλέα.

(Μονάδες 3)